

v tom je její vědecký iniciační význam, který tak doplňuje kořist materiálovou a široký popularizační efekt.

Bedřich Slavík.

BŮH - HRNČÍŘ

(*Dodatkem k soupisu v „Arše“, r. XIX, stran 317-319, a r. XX, stran 130-137.*)

XV.

Vladislav Vančura v „Markétě Lazarové“ (Praha 1931, str. 85):

„Buď požehnan, Bože, na věky věkův, že vnučkáš naději ještě na sklonku neštěstí. Ty rozlišíš duše jako hrnčič a opět je hnetěš. Neznám Tvých záměrů, ale Tvá láska láme Tvou spravedlnost . . .“

XVI.

N. V. Thadani vydal v Karadi (Indie), nakladem Bharat Publishing House, sbírku anglických překladů z perských básníků, mimo jiné také několik čtyřverší Omara Chajjama. Překlad čtyřverší, příbuzného onomu, které jsem otiiskl v tomto soupise pod č. XIV, zní tam:

I saw a Potter with his pots of clay;

And some were silent, some did smile and say,

Breathing their secret low into my ear -

„Who is the Potter, who the pots to-day!“

XVII.

(Věděl jsem Hrnčiče s hliněnými hrnký; některé byly tiché, jiné se usmívaly a pravily, šeptajíc mi své tajemství tše do ucha: „Kdo je Hrnčič a kdo hrnce dnes?“)

Volodimir Hnatjuk otiiskl ve své sbírce „Halýcko-ruski narodni legendy“ (Etnografický Zbírkyk . . . XII, XIII, sv. 1, Lvov 1902) na straně 95 pod č. 113 národní legendu, jejíž český překlad zní:

Jak hlína kradla hlínu.

Šel Ježíš Kristus se svatým Petrem, a uviděl, jak nějaký člověk kradl hrnce - nevím, zda u tobo, který je dělal, nebo u tobo, který je prodával. I pravil Petr: „Panne, podívej se, kradle hrnce!“

„Nediv se, Petře, to není velký hřích, neboť to hlína hlínu kradle.“

Totíž proto, že Bůh jako hrnčič udělal člověka z hlíny, a z hlíny se dělají také hrnce. Jenom že člověk je vzácnější, neboť Bůh do něho vdal dnuhl Ducha svatého - a do hrnce nevdednuhl: ale oba jsou přece jen hlinou.

Otto F. Bahler.

Z NOVÉ NAUČNÉ LITERATURY

Vilém Binar, *Sigmund Ludvík Bousřka*. Informační stat o životě a díle. Nakl. Universum v Praze 1932. Stran 76. - Česká literární historie byla poslední

dobou obohacena dvěma pracemi: kritikou dosud neceněnou prací Masákovou „Dějiny dědicví sv. Cyrila a Metoděje v Brně“ a publikací Binarovou o Bousřkovi, vydanou v bibliofilské úpravě k básníkovým pětadesátinám. Její omezený náklad 200 exempl. by měl býti později rozmnžen, látka detailněji rozvedena a „Schemata životopisné“ vydáno samostatně. Neboť toto, i když přínaší sponu biograřického a bibliograřického materiálu, musí znovu projít autorovou redakci, aby z něho platištěji vystoupil přínos Bousřkovy osobnosti v dobovém zapětí, dřívejší bylo podtrženo jeho spojovací gesto obou katolických generací a kriticky zhodnocena básníková činnost překladatelská. V ní názorně vystupuje rozsáhlá katolická literární produkce, jež bude v Binarově zpracování příštímu dějepisí základem vodítkem; jediné by bylo možno polemizovati s dronologickou metodou a způsobem záznamu. Vlastní ocenění originelného Bousřkova díla přinaší část první. Předností Binarovy umělecké podobizny jsou známy: dovede se zřávidělněhodným pochopením, jež předpokládá kriticky citlivou vřimavost i vzácnou kulturní jazykovou, vyloužit odstiny poesie náboženské, má jemný psychologický postřeh pro osobní zvraty básníkova soukromí i užasnou pracovně trpělivost, se kterou utřídjuje roztroušenou katolickou bibliografii. Úplně souhlasíme s autorem, že k vyloužení Bousřkova zjevu bude třeba několika monografií z různých oborů, pro každou však bude výhodiskem jeho práce. Z ní by si měl odnésti podnět i katolický nakladatel a vydati Bousřkovy překlady, jež teji v počápekské fáze.

B. S.

Otakar Zich, Estetika dramatického umění. Nakl. Melantrich v Praze 1932. Stran 409. - Na základě odborného studia i vlastní činnosti skladatelské chápe univ. prof. dr. Zich dramatické umění jako samostatný obor. Na rozdíl od Hostinského, z něhož vyházá a kterému věnuje knihu, řadí činohru i operu do uměň časoprostorových. Závěry, které vyzvozuje z tohoto postupu, setkájí se s nesusouhlasem i kritikou. Ve vědecky objektivní metodě se přidružuje psychologické směnu Ribotova. Jednotlivé kapitoly pojednávají o povaze dramatického díla, o syntetické a analytické teorií, o tvorbě dramatické a hercové, o různých úkolech režiséra, o tvorbě skladatelově, podstatě divadelní iluze a dramatických slozích. K naznačení logiky pojmu a konstruktivních soudů stručně reprodukuje kapitoly o tvorbě dramatické a hercové. Mezi dramaticky rozlišuje Zich typ všesuhlí, počátkem textu je více, a auditivní, vyházá od konkrétní mluvy. Základem tvorby je předuševnění, které znamená schopnost autorovu slednotiti se s cizí postavou. Dramatický text je prostředníkem mezi autorem a herci a režisérem. Dramaticčnost hry závisí na množství dynamické keči (která vytváří děj). V rozboru herecké tvorby uplatňuje „fysiologickou psychologii“. Hereckou postavu pojímá jako souhrn všedí psychofysiologických korespondencí, jež se vyskytují v daném dramatickém výkonn. Herecká teónika spočívá v automatizování motivů, které jsou uloženy v paměti ze zkušenosti vnější i vnitřní. Teprve po fixaci postavy se stává herec sám o sobě výkonným umělcem. Aby vynikla přisná soutavnost, s níž Zich rozvádí přínchp dramaticčnosti a stejnoměnné stylisace, bylo by třeba přepsati obsah knihy, která - i když především sleduje divadlo realistické a ilusionistické - uvádí k nám prvé všestranné a zásadní vědecké dílo o teoretické dramaturgii. B. S.

Archa 4. sv. 10